Pasaportu Yırtmak Hangi Suç?

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Yargıtay Ceza Genel Kurulu	26.11.2025	Onama

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2023/99	2025/533	TCK 205, TCK 151, TCK 35

ÖZET

Otel işletmecisinin tartışmada yabancı uyruklu kişinin pasaportunu yırtması, şikâyete bağlı mala zarar verme değil TCK 205 resmî belgeyi bozma suçudur. Suç genel kastla işlenir; birkaç sayfanın yırtılması pasaportu işlevsiz kıldığından suç tamamlanmıştır. İtiraz oy çokluğuyla reddedildi.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/pasaportu-yirtmak-resmi-belgeyi-bozma-cgk-2025-533/ →

Karar metni

Yargıtay Karar Arama sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

Ceza Genel Kurulu 2023/99 E. , 2025/533 K.

"İçtihat Metni"

KARARI VEREN

YARGITAY DAİRESİ : 11. Ceza Dairesi

MAHKEMESİ :Asliye Ceza

SAYISI : 57-418

I. HUKUKÎ SÜREÇ

Resmî belgeyi bozma, yok etme veya gizleme suçundan suçundan sanığın, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 205/1, 62... . maddeleri uyarınca 1 yıl 8 ay hapis cezası ile cezalandırılmasına ve hak yoksunluğuna ilişkin Ardahan Asliye Ceza Mahkemesince verilen 21.11.2011 tarihli ve 57-418 sayılı hükmün, Cumhuriyet savcısı ve sanık tarafından temyiz edilmesi üzerine dosyayı inceleyen Yargıtay 11. Ceza Dairesince 22.06.2015 tarih ve 13361-27342 sayı ile düzeltilerek onanmasına, oy çokluğuyla karar verilmiştir.

Daire Başkanı ...; "...Somut olayda otel işleten sanık ile ... arasında, mağdure ...'nın otele kayıt edilip edilmeyeceği hususunda aniden çıkan tartışma sırasında kızgınlıkla suça konu pasaportu

yırttığı anlaşıldığından,sanığın resmi belgeyi bozma kastı ile hareket etmediği açık olup yukarıda açıklanan gerekçelere göre yüklenen suçun unsurları itibariyle oluşmadığı, eylemin bu hali ile ızrar suçunu oluşturabileceği bu suçun takibinin de şikâyete bağlı olup mağdurun şikâyetten vazgeçmiş bulunması nedeniyle mahkûmiyet hükmünün bozulması gerektiği" görüşüyle karşı oy kullanmıştır.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, 17.09.2015 tarih ve 24264 sayı ile; "...Sanık ...'ın ... otelin işletmecisi olduğu, 28.12.2010 tarihinde saat 16 sıralarında ...'ın yabancı uyruklu ... ...'nın pasaportunu otele götürerek otelde kalması için kayıt yapılmasını istediği, 29.12.2010 günü saat 01.45 sıralarında ...'ın pasaport sahibi ... ile ... otele geldikleri, ...'ın ...'nin otele kaydının yapılıp yapılmadığını sorduğu, sanığın ise kayıt yapmadığını söylemesi üzerine tartışma çıktığı ve çıkan tartışma sonucunda sanığın sinirlenerek ...'ye ait pasaportu yırttığı olayda, sanığın resmi belgeyi bozma kastı ile hareket etmediği, sanığın kastının resmi belgeyi bozma ve hak sahibinin ondan engellenmesi olmadığı, ayrıca pasaportun yeniden çıkartılmasının mümkün bulunduğu, eylemin bu hâli ile mala zarar verme suçunu oluşturabileceği ve mağdurunda şikâyetçi olmaması nedeniyle mahkûmiyet hükmünün bozulması gerektiği" görüşüyle itiraz yoluna başvurmuştur.

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 308. maddesi uyarınca inceleme yapan Yargıtay 11. Ceza Dairesince 06.10.2015 tarih ve 7669-29164 sayı ile itiraz nedenlerinin yerinde görülmediğinden bahisle Yargıtay Birinci Başkanlığına gönderilmesi üzerine Ceza Genel Kurulunca 05.11.2019 tarih ve 1080-637 sayı ile; "...Katılan sıfatını alabilecek şekilde suçtan zarar gören ...'nın davadan haberdar edilmesi zorunluluğunun bulunduğu, bu zorunluluğun hüküm verilinceye kadar yerine getirilmemesi durumunda ise CMK'nın 260. maddesi uyarınca kanun yollarına başvurma hakkı bulunan adı geçen şahsa aynı Kanun'un 35/2. maddesi gereğince gerekçeli kararın tebliğ edilmesi gerektiği, ancak somut olayda sözü edilen kanuni imkânların tanınmadığı anlaşıldığından, yargılamanın başında davadan haberdar edilmesi gereken, temyiz aşamasına kadar bu hakkı kullandırılmayan ve haklarını korumanın başka bir yolu da bulunmayan adı geçen şahsın, kanundan kaynaklanan hakkını kullanabilmesi amacıyla Özel Dairece öncelikle tevdi kararı verilmek suretiyle, suçtan zarar görenin yurt dışına çıkıp çıkmadığı araştırılıp yurt dışına çıktığının tespiti hâlinde CMK'nın 37. maddesinin ikinci fıkrası gereğince Gürcistan Cumhuriyeti ile Türkiye Cumhuriyeti arasında doğrudan doğruya posta yoluyla tebliğ yapma imkânının araştırılması, böyle bir imkânın bulunmaması durumunda ise 7201 sayılı Tebligat Kanunu'nun 25. maddesi gereğince gerekçeli kararın ilgili bakanlıklar aracılığıyla tebliği sağlanarak yedi günlük temyiz süresinin başlatılması, kararın suçtan zarar gören tarafından temyiz edilmemesi durumunda temyiz davasının sadece Cumhuriyet savcısı ve sanığın temyiziyle sınırlı olarak sonuçlandırılması; suçtan zarar gören tarafından temyiz edilmesi durumunda ise Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca ek tebliğname düzenlenmesi sağlanıp temyiz istemlerinin birlikte ve tek seferde incelenerek temyiz davasının sonuçlandırılması gerekmektedir. Ancak bu aşamada ...'nın sanık hakkında açılan kamu davasından haberdar edilmemesi suretiyle katılma ve diğer haklarını kullanma imkânının kısıtlandığı gerekçesiyle bozma kararı verilmesi mümkün görülmemiştir." gerekçesine dayanılarak itirazın değişik gerekçeyle kabulüne, Özel Daire kararının kaldırılmasına ve Yerel Mahkeme hükmünün, davadan haberdar edilmeyen ve suçtan zarar gören ...'ya tebliğinin sağlanması için tevdi kararı verilmesi amacıyla Yargıtay 11. Ceza Dairesine gönderilmek üzere dosyanın,Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına tevdiine karar verilmiştir.

Yargıtay 11. Ceza Dairesince 16.01.2020 tarih ve 10485-293 sayı ile; Ceza Genel Kurulunun kararı doğrultusunda tevdii kararı verilmiş olup gerekçeli kararın suçtan zarar görene tebliğ edilmesine ilişkin eksikliğin Yerel Mahkemece giderilmesi üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 18.05.2022 tarihli ve 73089 sayılı yazısı ile dosya ek tebliğname düzenlemesine gerek olmaksızın Yargıtay 11. Ceza Dairesine yeniden gönderilmiştir.

Yargıtay 11. Ceza Dairesince 28.06.2022 tarih ve 3949-13505 sayı ile hükmün onanmasına, oy çokluğuyla karar verilmiştir.

Daire Üyeleri ... ve ...; "...Somut olayda; yabancı uyruklu ... isimli bir bayanın otelde kalması için işletmecisi olan, sanık ...'a ... tarafından getirildiği, sanığın bayanı otele kabul etmek istemediği, bu yüzden getiren şahısla aralarında kavga çıktığı, bu kavgada sinirlenen sanığın, yabancı uyruklu bayanın pasaportunu öfkeyle yırttığı anlaşılmaktadır.

5327 sayılı TCK'nun 205. maddesindeki 'resmi belgeyi bozmak, yok etmek ya da gizlemek' suçunun oluşabilmesi için resmi bir belgenin içeriğindeki bilgilerin anlaşılmaz, kullanılamaz hâle getirilmekle birlikte maddi varlığına dokunulmaksızın ondan faydalanma olanağının imkansız hâle getirilmesi suretiyle bozulması veya belgenin maddi varlığına son verilerek yok edilmesi ya da belgenin bütünlüğüne dokunmaksızın hak sahibinin ondan yararlanmasını engelleyecek şekilde gizlenmesi gerekmektedir. Failin bir belgeyi ortadan kaldırmak, bozmak veya gizlemekle elde etmek istediği sonuç, hak sahibinin o belgeden yararlanmasını engellemekten ibarettir. Nitekim, belge ortadan kalkınca veya bozulunca bu yararlanma olanağı kalmayacağından failin elde etmek istediği sonuç da gerçekleşecektir. Gerçek belgenin aslı ortadan kaldırılarak veya bozularak sonuç elde edildiğinde suç da tamamlanmış olur. Belgenin bozulması, yok edilmesi veya gizlenmesinin amacı hak sahibinin suça konu belgeden yararlanmasının önlenmesidir. Diğer bir anlatımla anılan suç, hak sahibinin o belgeden yararlanmasını engellemek amacıyla kanıt değeri taşıyan belgelerin ortadan kaldırılması bozulması ya da gizlenmesi suretiyle oluşacaktır. Belge üzerinde tasarruf yetkisi bulunan bir kimsenin belgeyi bozması, yok etmesi veya gizlemesi halinde ise hak sahibinin suça konu belgeden yararlanmasının engellenmesi söz konusu olmadığından TCK'nun 205. maddesindeki suçta gerçekleşmeyecektir.

Somut olayda otel işleten sanık ile ... arasında, mağdure ...'nın otele kayıt edilip edilmeyeceği hususunda aniden çıkan tartışma sırasında kızgınlıkla suça konu pasaportu yırttığı anlaşıldığından,sanığın resmi belgeyi bozma kastı ile hareket etmediği açık olup atılı suçun unsurları itibarıyla oluşmadığı, eylemin bu hâli ile mala zarar verme suçunu oluşturabileceği bu suçun takibinin de şikâyete bağlı olup mağdurun şikâyetten vazgeçmiş bulunması nedeniyle mahkûmiyet hükmünün bozulması görüşünde olduğumuzdan sayın çoğunluğun onama görüşüne katılmıyoruz." görüşüyle karşı oy kullanmışlardır.

II. İTİRAZ SEBEPLERİ

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, 22.09.2022 tarih ve 73089 sayı ile; "...Sanık ...'ın ... Otelin işletmecisi olduğu, 28.12.2010 tarihinde saat 16.00 sıralarında ...'ın yabancı uyruklu ...'nın pasaportunu otele götürerek otelde kalması için kayıt yapılmasını istediği, 29.12.2010 günü saat 01.45 sıralarında ...'ın pasaport sahibi ... ile ... Otele geldikleri, ...'ın ...'nin otele kaydının yapılıp

yapılmadığını sorduğu, sanığın ise kayıt yapmadığını söylemesi üzerine tartışma çıktığı ve çıkan tartışma sonucunda sanığın sinirlenerek ...'ye ait pasaportu yırttığı olayda, sanığın resmi belgeyi bozma kastı ile hareket etmediği, sanığın kastının resmi belgeyi bozma ve hak sahibinin ondan engellenmesi olmadığı, ayrıca pasaportun yeniden çıkartılmasının mümkün bulunduğu, eylemin bu hâli ile mala zarar verme suçunu oluşturabileceği ve mağdurun da şikâyetçi olmaması nedeniyle mahkûmiyet hükmünün bozulması gerektiği..." düşüncesiyle itiraz yoluna başvurmuştur.

CMK'nın 308. maddesi uyarınca inceleme yapan Yargıtay 11. Ceza Dairesince 23.11.2022 tarih, 7669-19584 sayı ve oy çokluğu ile itiraz nedenlerinin yerinde görülmediğinden bahisle Yargıtay Birinci Başkanlığına gönderilen dosya, Ceza Genel Kurulunca değerlendirilmiş ve açıklanan gerekçelerle karara bağlanmıştır.

III. UYUŞMAZLIK KONUSU

Özel Daire çoğunluğu ile Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı arasında oluşan ve Ceza Genel Kurulunca çözümlenmesi gereken uyuşmazlık; sanığın eyleminin mala zarar verme suçunu mu yoksa resmî belgeyi bozma, yok etme veya gizleme suçunu mu oluşturduğunun belirlenmesine ilişkindir.

IV. OLAY VE OLGULAR

İncelenen dosya kapsamından;

Olay günü saat 01.45 sıralarında tanık ...'ın, yanında suçtan zarar gören ... ile Ardahan ilinde bulunan ... Otel'e geldiği, Otel'in işletmecisi olan sanığa, suçtan zarar görene ait pasaportu verip kaydetmesini istediği, sanığın kayıt işlemini yapmayacağını söylediği, tanık ...'ın sanığa kayıt yapması için ısrar etmesi neticesinde sanığın, tanık ...'a yumruk ile vurduğu ve suçtan zarar görene ait pasaportu yırttığı, bunun üzerine tanık ... ve suçtan zarar görenin Ardahan Polis Merkezi Amirliğine müracaatta bulundukları,

29.12.2010 tarihli görgü tespit tutanağında; suçtan zarar görene ait pasaportun yırtılmış ve parçalara ayrılmış olduğu tespitlerine yer verildiği,

Dosya içerisinde suça konu pasaportun iki sayfasının onaysız suretlerinin bulunduğu ve bu suretler üzerinde "T.C. Artvin İli Sarp Kara Hudut Kp. 19.12.2010" ibareleri bulunan mühür izinin yer aldığı,

Anlaşılmaktadır.

Suçtan zarar gören; Türkiye'ye Artvin ilinden 19.12.2010 tarihinde giriş yaptığını, 28.12.2010 tarihinde Ardahan iline geldiğini ve ... isimli gazinoya giderek ismini sonradan öğrendiği tanık ...'tan Ardahan ilinde kalma konusunda yardım istediğini, tanık ...'ın da kendisinden pasaportunu aldığını, daha sonra ... Otel isimli iş yerine bıraktığını öğrendiğini, 29.12.2010 tarihinde saat 01:45 sıralarında ... Otel'e tanık ... ile birlikte gittiklerini, sanığın, burada tanık ...'ı darp ettiğini, kendisine ait pasaportu da yırttığını, bunun üzerine tanık ... ile birlikte polis merkezine geldiğini, pasaportunu

Trabzon ilinde bulunan konsolosluğa giderek çıkartacağını ve Gürcistan'a döneceğini, pasaportunu yırtan sanıktan şikâyetçi olmadığını,

Tanık ... kollukta; ... isimli iş yerinde çalıştığını, 28.12.2010 tarihinde saat 14.00 sıralarında suçtan zarar görenin geldiğini, kalacak yeri olmadığını söylediğini, kendisinin de suçtan zarar görenin pasaportunu alıp ... Otel'e götürdüğünü ve pasaportu sanığa bırakıp kadını otele kaydetmesini söylediğini, 29.12.2010 tarihinde saat 01.45 sıralarında suçtan zarar göreni ... Otel'e götürdüğünü, sanığa kayıt işlemini yapıp yapmadığını sorduğunu, sanığın kayıt etmediğini söylediğini, sanığa tekrar suçtan zarar göreni otele kayıt etmesini söylediğinde ise sanığın kendisine yumruk ile vurduğunu, sonrasında da suçtan zarar görene ait pasaportun yırtılmış olduğunu gördüğünü, ne zaman kim tarafından yırtıldığını bilmediğini ancak sanığın, pasaportu yırttığını söylediğini,

Mahkemede; olay günü sanığın sinirlenerek suçtan zarar görenin pasaportunu yırttığını, çelişki nedeniyle sorulması üzerine; mahkemede verdiği ifadesinin doğru olduğunu, sanığın pasaportu yırtıp parçaladığını bizzat gördüğünü,

Tanık...; olay günü yabancı uyruklu suçtan zarar görenin, pasaportunun yırtıldığından bahisle polis merkezine müracaatta bulunmak için geldiğini, pasaportu incelediklerinde birkaç sayfasının yırtılmış olduğunu gördüklerini, pasaportun kullanılamaz hâlde bulunduğunu, konuyla ilgili düzenledikleri tutanak içeriğinin doğru olduğunu,

Tanık ...; polis merkezinde görev yaptığı sırada şahısların müracaatı üzerine olaydan haberdar olduklarını, suçtan zarar görene ait pasaportun yırtılmış olduğunu gördüklerini ve buna ilişkin tutanağı tanzim ettiklerini, tutanak içeriğinin doğru olduğunu, hatırladığı kadarıyla pasaportun tamamen yırtılmadığını, içinde bulunan yaprakların bir kısmının yırtılmış olduğunu,

İfade etmişlerdir.

Sanık soruşturma evresinde; 28.12.2010 tarihinde saat 16.00 sıralarında işletmekte olduğu ... Otel'e köylüsü olan tanık ...'ın yabancı uyruklu bir kadının pasaportunu getirerek kaydetmesini söylediğini, kendisinin de kabul ederek pasaportu aldığını, 29.12.2010 tarihinde saat 01.45 sıralarında tanık ...'ın, yanında pasaport sahibi yabancı uyruklu kadın ile gelip kayıt işlemini yapıp yapmadığını sorduğunu, kendisinin de yapmadığını söylediğini, sonrasında otelden aşağıya indiğini, dışarıda akrabası ... ile konuşurken tanık ...'ın yeniden yanına gelip kayıt işlemini gerçekleştirmesini söylediğini, kendisinin de "Tamam kayıt edeceğim." dediğini ancak tanık ...'a vurmadığını, tanık ...'ın ne şekilde darp edildiğini bilmediğini, ayrıca suçtan zarar görenin pasaportunu da yırtmadığını, ne şekilde yırtıldığını bilmediğini,

Kovuşturma evresinde ise tanık ...'ın olay günü yanında iki kadınla otele geldiğini, otele kaydetmesini istediğini, kendisinin de yabancı uyruklu kaydetmediğini söylediğini, bunun üzerine tanık ...'ın kendisine "Bunların pasaportunu yırtar senin üzerine atarım." dediğini ve gözünün önünde pasaportu yırttığını, suçlamayla bir ilgisinin olmadığını,

Savunmuştur.

V. GEREKÇE

1. Sanığın eyleminin mala zarar verme suçunu mu yoksa resmî belgeyi bozma, yok etme veya gizleme suçunu mu oluşturduğu sorunu:

A. Belge kavramı, mala zarar verme suçu ile resmî belgeyi bozma, yok etme veya gizleme suçlarının unsurları ve aralarındaki içtima ilişkisine dair genel açıklamalar

Ayrıntıları Ceza Genel Kurulunun 28.9.1987 t.124-406 s.,1.12.1998 t. 301-366 s., 14.11.2017 t. ve 2017/866 - 2017/466 sayılı müstakar içtihatlarında da açıklandığı üzere;
Ceza hukukunda belge; düzenleyicisinin kim olduğu belli, bir olayı kanıtlama gücü bulunan ve hukuki sonuç doğurmaya elverişli olan yazılı evraktır.

Belgenin unsurları şöyledir;

a) Yazılı olma

Belgenin temel unsurlarının başında yazılı olması gelmektedir. Belgeyi oluşturan iradenin yazı ile belirlenmiş, tespit edilmiş olması hâlinde bu unsur gerçekleşir. Belgenin yazılı olması, irade beyanının kaydedilmesi anlamına gelmektedir. Dolayısıyla yazılı olma öğesi aynı zamanda, yazının yazılabilir bir materyale tespit edilmesini de kapsamaktadır. İlgili mevzuatta aksi belirtilmedikçe, yazının herhangi bir dil veya alfabeyle yazılması olanaklıdır. Ancak yazının okunur, anlaşılır olması zorunludur. Okunamayan yazılı evrak, belge sayılamaz.

b) Hukuki değer taşıyan bir içeriğinin bulunması

Yazılı evrakın belge olarak kabul edilebilmesi için; hukuken korunmaya değer bir içeriğinin bulunması gerekir. Aksi takdirde hukuki bir değeri bulunmayan yazının belge değeri yoktur. Belgenin belirli bir düşünce veya olayın aktarımını ya da bir hukuki ilişkinin varlığı ya da yokluğunu gösterme gibi bir irade beyanını içermesi hâlinde hukuken korunduğu, delil niteliğinin bulunduğu kabul edilir.

Yazılı bir evrakın belirli bir fikri veya maddi bir olayı içermesi tek başına belge olması için yeterli değildir. Bu yazının delil olarak kullanılabilir olması durumunda hukuken korunması söz konusu olur.

Bazı belgeler özellikle bir konuda delil olmak üzere oluşturulur; sözgelimi bir suç tutanağı, ilam, vekâletname veya borç senedi ya da sözleşme bu şekildedir. Bu tür belgelere mahsus evrak denilmektedir. Buna karşın bazı belgeler böyle bir maksatla oluşturulmadıkları hâlde, durum ve şartlardaki değişiklikler nedeniyle delil niteliği kazanabilirler ki bunlara da tesadüfi evrak denilir. Şu hâlde, bir irade açıklamasının hukuki bir sonuca yol açacak içerikte olması durumunda, belgenin içerikle ilgili öğesinin gerçekleştiği düşünülmelidir. Örneğin tesadüfi evraktan sayılan bir aşk mektubu da içerdiği düşünceler bakımından boşanma davasında kanıt olarak kullanılabilir ve özel belge sayılır.

Görüldüğü üzere yazılı bir varakanın hukuki sonuç doğurması ve belge sayılabilmesi, onun ispat gücünün bulunmasına bağlıdır.

c) Düzenleyenin bilinmesi

Yazılı materyalin belge olarak kabul edilebilmesi için, kim tarafından düzenlendiğinin belli olması gerekir. Kimin düzenlediği bilinmeyen yazıların belge niteliği bulunmamaktadır. Kimin düzenlediğinin bilinmesi demek, fiilen yazıyı yazanın (mesela sekreterin) değil, kim adına düzenlendiğinin bilinmesi anlamına gelmektedir.

Düzenleyenin bilinir kılınması, düzenleyen kişinin adının metin içinde yazılması ile veya imza, remz, işaret gibi diğer bir unsur sayesinde gerçekleştirilebilir. Yazıyı düzenleyenin kimliği ad ve soyadının veya firma adının yazılmasıyla ya da imza atılmasıyla bilinir hâle getirilebilir. Başka deyişle zorunluluk yoksa isim ve soyadın yazılması yeterli olup imzanın bulunması şart değildir. Buna karşın ilgili mevzuat, bazı belgeler bakımından düzenleyenin bilinirliği konusunda belli bir şekil öngörmüş bulunabilir. Örneğin imza koşulu aranabilir (kambiyo senetlerindeki gibi) bir işaret, amblem de gerekli görülebilir.

İmzanın atılmasıyla ilgili olarak da belirli bir kural varsa, (BK. m.14/1. madde borç alanın imzayı elle atmasını öngörmekte, 14/2 ve 15. madde ise istisnasını göstermektedir.) bu kurala uygun davranılmış olmalıdır. Dolayısıyla bu hâllerde ilgili imza veya bilinmeyi sağlayan şeklin eksikliği durumunda söz konusu yazılı kâğıt belge olarak kabul edilemez. İmzanın ilgili belge için zorunlu görüldüğü hâllerde elle atılmış bir imzanın varlığı, belge niteliğinin varlığı bakımından zorunlu bir unsurdur.

"Resmî belgeyi bozmak, yok etmek veya gizlemek" başlıklı TCK'nın 205. maddesi şöyledir; "Gerçek bir resmi belgeyi bozan, yok eden veya gizleyen kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Suçun kamu görevlisi tarafından işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır."

Maddenin gerekçesinde; "Maddede, resmi belgeyi bozmak, yok etmek ve gizlemek fiilleri, resmi belgede sahtecilik suçundan ayrı bir suç olarak ceza yaptırımı altına alınmıştır. Sahtecilik suçu, düzenlenen belgenin veya belgede yapılan değişikliğin başkasını aldatıcı nitelikte olmasını gerektirir. Bu maddede tanımlanan suçun işlenmesi, başkasını aldatma özelliği taşımayabilir.

Suçun konusu, hukuken geçerli, yani gerçek bir resmi belgedir.

Söz konusu suçu oluşturan seçimlik hareketler, resmi belgeyi bozmak, yok etmek veya gizlemektir.

Gerçek bir resmi belge üzerindeki yazıları örneğin boyamak veya silmek suretiyle okunamaz hâle getirmek, belge üzerindeki resmi koparmak, belgeyi yırtmak, yakmak veya gizlemek fiilleri bu suçu oluşturur.

Dikkat edilmelidir ki; gizleme hâlinde, belge varlığını ve bütünlüğünü muhafaza etmektedir. Gizlenen belge, kişilerin nezdinde bulunan resmi belge olabileceği gibi, bir kamu kurum ve kuruluşunda ya da kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşunda muhafaza edilen belge de olabilir.

Gizlemenin, belgenin nezdinde bulunduğu kişiye ya da kurum veya kuruluşa karşı olması gerekir. Bir belgenin, örneğin bir uyuşmazlık bağlamında mahkemeden istenmesine karşılık; gerçeğe aykırı

olarak, mevcut olmadığının veya bulunamadığının bildirilmesi hâlinde, bu suç değil, suç delillerini gizleme suçu oluşur.

Bir resmi belgenin, örneğin bir hukukî uyuşmazlık bağlamında mahkemeden istenmesine karşılık; gerçeğe aykırı olarak, mevcut olmadığının veya bulunamadığının bildirilmesi hâlinde, bu suç oluşur. Ancak, bir suça ilişkin olarak yapılan soruşturma veya kovuşturma kapsamında istenen belgelerin verilmemesi hâlinde, resmi belgenin gizlenmesi suçunun değil, suç delillerini gizleme suçunun oluştuğunu kabul etmek gerekir.

Gizleme olgusu, belgenin nezdinde bulunduğu kişiden ya da kurum veya kuruluştan çalınması suretiyle de gerçekleşebilir. Ancak bu durumda, hırsızlık suçundan değil, resmi belgenin gizlenmesi suçundan dolayı hüküm tesis edilmelidir.

Bu suç, herhangi bir kişi tarafından işlenebilir. Resmi belgenin kamu görevlisi tarafından bozulması, yok edilmesi veya gizlenmesi, bu suçun nitelikli şekli olarak tanımlanmıştır. Bu suç açısından özellik arzeden husus, suçun konusunu oluşturan belgenin, kamu görevlisinin görevi gereği düzenlemeye yetkili olduğu belge olması gerekmez. Gerçek bir resmi belgenin kamu görevlisinin görevinin gereklerine aykırı olarak bozulması, yırtılması, yok edilmesi veya gizlenmesi hâlinde, bu suç oluşur". ifadelerine yer verilmiştir.

Resmî belgeyi bozma, yok etme veya gizleme suçu, TCK'nın "Özel Hükümler" başlıklı ikinci kitabının, "Topluma Karşı Suçlar" başlıklı üçüncü kısmının, "Kamu Güvenine Karşı Suçlar" başlıklı dördüncü bölümünde düzenlenmiştir.

Suç, mülga 765 sayılı TCK'nın 348.maddesinin yerine ikame olunmuştur.

Kanun vazıı bu norm ile bir olgunun kanıtlanma yeteneğini tanıdığı belgelerin öz ve biçimleri ile gerçekliklerine ve doğruluklarına beslenen ortak toplum inancını kamu güveni içinde korumak ve o yüzden de soyut varlık ya da yararın veya değerin somutlaştırdığı belgeleri erişilmez ve dokunulmaz kılmak istemiştir. (CGK7.3.1998 t.596-73).

Suçun konusu, hukuken geçerli yani gerçek bir resmî belge olup gerçek belge, bir olayı kanıtlama gücü bulunan hukuki sonuç doğurmaya elverişli olan belgedir.

Resmî belgeyi bozmak; belgenin maddi varlığına dokunulmaksızın, içeriğindeki bilgilerin anlaşılamaz, kullanılamaz hâle getirilmesi suretiyle belgeden faydalanma imkânının ortadan kaldırılması, başka bir deyişle belgenin delil değerini bozan davranışlarda bulunulmasıdır. Bu anlamda, resmî bir belgenin üzerindeki bazı bilgilerin silinmesi, boyanması, belgenin maddi olarak okunamaz hâle getirilmesi gibi durumlarda bozmadan söz edilir. Resmî belgeyi bozma eyleminde, belgedeki kanıt niteliğinin kısmen veya tamamen örtülmesi, perdelenmesi amaçlanmaktadır.

Resmî belgeyi yok etmek; imha etmek suretiyle resmî bir belgenin maddi varlığını ve belge niteliğini ortadan kaldırmaktır. Belgenin yırtılıp kullanılamayacak hâle getirilmesi, yakılması, imha olacak şekilde gömülmesi gibi davranışlar yok etme sayılabilir. Yok etme eylemiyle elde edilmek istenen sonuç, resmî belgenin delil teşkil etme niteliğine son vermektir.

Resmî belgeyi gizlemek; belgenin maddi varlığına zarar vermeksizin, ilgilileri tarafından kullanılmasını önlemek amacıyla saklanması, belgeye ulaşılmasının engellenmesidir.

Suçun oluşması kastın varlığına bağlıdır. Kast, suçun kanuni tanımındaki unsurların bilerek ve istenerek gerçekleştirilmesidir (TCK madde 21/1). Uyuşmazlığa konu mala zarar verme ve resmî belgeyi bozma, yok etme veya gizleme suçlarının oluşması için genel kast gerekli ve yeterlidir. Kanun, bu suçların manevi unsuru olarak özel bir kast ya da saik aramamaktadır. Bu nedenle sanığın düzenleyicisi belli, bir olayı kanıtlama gücü bulunan ve hukuki sonuç doğurmaya elverişli olan gerçek bir resmî belgeyi bilerek ve isteyerek bozması, yok etmesi veya gizlemesi halinde bu suçu işleme kastı ile hareket ittiği kabul edilmelidir. Resmî belge bozulduğunda, yok edildiğinde veya gizlendiğinde belgenin kullanılması önlenmekte ve belgenin kanıt niteliği kaybolmaktadır. Dolayısıyla, sanığın kastının bu neticeleri de mündemiç olduğu söylenebilirse de bu saikle hareket edilmesi şart değildir.

Kastın ön aşaması olan saik, kastın oluşumuna etki eden ve suça konu eyleme karar verilmesinin arkasındaki sebep olarak karşımıza çıkar. TCK'da bazı suçlarda saik bir suçun manevi unsuru olarak aranmıştır (TCK madde 105, 141 vb).

Resmî belgeyi bozma, yok etme veya gizleme suçunun gerekçesinde; "Bir suça ilişkin olarak yapılan soruşturma veya kovuşturma kapsamında istenen belgelerin verilmemesi hâlinde, resmî belgenin gizlenmesi suçunun değil, suç delillerini gizleme suçunun oluştuğunu kabul etmek gerekir." denilerek, gizlemek seçimlik hareketinin genel kastla işlenmesi halinde TCK'nın 205. maddesinde düzenlenen suçun, gerçeğin meydana çıkmasını engellemek amacıyla/saikiyle icrası durumunda ise, suç delillerini gizleme suçunun (TCK madde 281) oluşacağına işaret edilmiştir.

Keza, gerçek bir resmî belgenin bilerek ve isteyerek bozulması, belgenin içeriğinin değiştirilmesi suretiyle gerçekleştirildiğinde, değiştirme hareketi değişen belgeyi kullanmak saikiyle yapılmışsa TCK'nın 204. maddesinde düzenlenen suçu oluşturabilecektir.

Uyuşmazlık konusuyla bağlantılı TCK'nın "Mala zarar verme" başlıklı 151. maddesinin birinci fıkrası şöyledir; "Başkasının taşınır veya taşınmaz malını kısmen veya tamamen yıkan, tahrip eden, yok eden, bozan, kullanılamaz hâle getiren veya kirleten kişi, mağdurun şikâyeti üzerine, dört aydan üç yıla kadar hapis veya adlî para cezası ile cezalandırılır". Aynı Kanun'un 152. maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında da on bent hâlinde suçun nitelikli hâlleri sayılmıştır.

Anılan madde gerekçesi ise şöyledir; "Suçun konusu, başkasının mülkiyetinde bulunan taşınır veya taşınmaz maldır. Suç, başkasının mülkiyetinde bulunan taşınır veya taşınmaz malın kısmen veya tamamen yıkılması, tahrip edilmesi, yok edilmesi, bozulması, kullanılamaz hâle getirilmesi veya kirletilmesiyle oluşur. Bu bakımdan, söz konusu suç, seçimlik hareketli bir suçtur. Bu seçimlik hareketlerden kirletme, örneğin; başkasına ait binanın duvarına yazı yazmak, afiş veya ilan yapıştırmak, resim yapmak suretiyle gerçekleştirilebilir".

Mala zarar verme suçu, TCK'nın "Özel Hükümler" başlıklı ikinci kitabının, "Kişilere Karşı Suçlar" başlıklı ikinci kısmının, "Malvarlığına Karşı Suçlar" başlıklı onuncu bölümünde yer almakta olup bu suçla korunan hukuki yarar, mülkiyet hakkıdır. Mülkiyetin korunmasında amaç, sadece malın

fiziksel olarak zarar görmesi olmayıp değerinin de korunmasıdır. Bu nedenle, malın özgülendiği amaca uygun kullanılabilmesini, önemsiz sayılmayacak derecede azaltan bir zararın varlığı yeterli olup malın maddi zarar görmüş olmasına gerek yoktur.

Kanuni düzenleme göz önüne alındığında, mala zarar verme suçu genel kastla işlenebilen bir suçtur. Suçun oluşması için failin belirli bir amaç ya da saikle (özel kast) hareket etmesine gerek yoktur (CGK 14.2.2017 t.2016/599-2017/69 s.).

Görüldüğü gibi mala zarar verme suçunun gerçekleşebilmesi için failin, başkasına ait taşınır veya taşınmaz bir mala, TCK'nın 151/1. maddesinde sayılan seçimlik hareketlerden herhangi biriyle zarar vermiş olması gerekmektedir. Seçimlik hareketler maddede; "kısmen veya tamamen yıkmak, tahrip etmek, yok etmek, bozmak, kullanılamaz hâle getirmek veya kirletmek" şeklinde belirtilmiştir.

Türk Dil Kurumu Büyük Türkçe Sözlüğü'nde yıkmak fiili, "kurulu bir şeyi parçalayarak dağıtmak, bozmak, tahrip etmek"; bozmak fiili ise "bir şeyi kendisinden beklenilen işi yapamayacak duruma getirmek" şeklinde tanımlanmıştır. Yıkmak fiili yalnızca taşınmazlar için söz konusu olabilir. Kanun'da yıkmanın, kısmen veya tamamen olması arasında fark öngörülmediğinden, binanın bir duvarının yıkılması örneğinde olduğu gibi suçun oluşumu için taşınmazın belli bir kısmına zarar verilmesi yeterlidir. Bozmak ise malın kullanım amacına uygun tasarrufunu kısmen veya tamamen ortadan kaldıran ya da güçleştiren bir müdahale olup, süreklilik taşıması gerekli değildir. Geçici olarak malın kullanılamaması da mala zarar verme suçunu oluşturur. Yıkmak ve bozmak fiilleri, aynı zamanda tahrip etmek fiilini de kapsar. Kullanılamaz hâle getirme eyleminde, malın fiziki varlığı ortadan kaldırılmaksızın, amacına uygun olarak maldan yararlanma imkânının bulunmaması ve bu şekilde değerinin azalması hâli söz konusudur. Yok etmek ise malın fiziki varlığının tamamen ortadan kaldırılarak, tüketilmesi anlamına gelmektedir. Kirletmek fiili de, taşınır veya taşınmaz malın, önceki hâle getirilmesi için önemsiz olmayan bir çabayı gerektiren, malın değerinde veya görünümünde azalma veya değişikliklere yol açan, madde kapsamında yer alan diğer eylemler dışındaki durumları kapsar. Bu seçimlik hareketle işlenen mala zarar verme suçunda, zarar doğuran neticenin sonradan temizlenmek suretiyle ortadan kaldırılması önem taşımaz. Ancak kirletmenin belli bir ağırlığa ulaşmış olması gerektiği de gözden uzak tutulmamalıdır.

Mala zarar verme suçunun maddi konusu ise zarar verilen başkasına ait taşınır veya taşınmaz maldır. Türk Dil Kurumu tarafından mal; "Bir kimsenin, bir tüzel kişinin mülkiyeti altında bulunan, taşınır veya taşınmaz varlıkların bütünü" şeklinde tanımlanmıştır. Taşınır mal, sabit olmayan, bir yerden başka bir yere götürülmesi mümkün her türlü eşya olarak anlaşılabilir. Hukuki anlamda mal kavramı ise fiziki varlığı bulunan, mal varlığı hakkının konusunu oluşturan, belli bir değere sahip ve belirlenebilir şeyleri ifade etmektedir. Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 27.06.1988 tarihli ve 175-306 sayılı kararında da "Mal, mülkiyet konusu olabilen bütün maddi eşya ile mameleke girebilen bütün haklardır." şeklindeki tanımlamaya yer verilmiştir.

Belgenin, mala karşı işlenen suçların konusunu da oluşturabileceği söylenmelidir. Nitekim TCK'nın 148/2. maddesinde düzenlenen senedin yağması suçunun konusunun bir belge olduğunda şüphe yoktur. Banka kartının, hırsızlık suçunun konusunu oluşturacağına dair CGK'nın 08.04.2014 tarihli

ve 1368-179 sayılı kararı da nazara alındığında, mücerret olarak ekonomik bir değeri olmasa dahi, ekonomik bir değeri temsil etmesi ya da buna erişimi mümkün kılan bir fonksiyon icra etmesi veya manevi bir değer taşıması hâlinde de eşyanın/belgenin mala zarar verme suçuna konu olabileceğinin kabulü gerekir.

İhtilaf konusu bağlamında, her ikisi de genel kastla ve "tahrip etmek, yok etmek, bozmak " gibi ortak seçimlik hareketlerle de işlenebilen suçlardan; resmî belgeyi bozma, yok etme veya gizleme (TCK madde 205) suçunu oluşturan fiilin, aynı zamanda mala zarar verme (TCK madde 151) suçunu da oluşturabilmesi mümkündür. Ne var ki, aynı hukuki değerleri korumayan hükümler arasında özel-genel norm ilişkisi yok ise de, mala zarar verme suçunun maddi konusunu bozulan resmî belgenin oluşturduğu durumlarda, TCK'nın 205. maddesinin kanun sistematiğindeki yeri, koruduğu hukuki değer ve maddi konunun belge olarak sınırlanmış olması gibi hususlar birlikte değerlendirildiğinde, TCK'nın 205. maddesinin, 151. maddesine tekaddüm eden özelleştirilmiş bir norm olduğunun kabulü gerekir.

B. Hukuki Değerlendirme

29.12.2010 tarihinde saat 01.45 sıralarında sanığın işlettiği otele tanık ... ile birlikte gelen suçtan zarar görenin pasaportunun, olay yerinde çıkan tartışma sonucunda sanık tarafından yırtıldığı olayda; pasaportu yırttığında belgenin kanıt niteliğini etkileyeceğini bilebilecek durumda olan sanığın, resmî belge vasfındaki pasaportu yırtarak pasaport sahibi tarafından belgenin kullanılma imkânını ortadan kaldırması şeklindeki eyleminin, resmî belgeyi bozma suçunu oluşturduğu kabul edilmelidir.

Bu nedenle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı itirazının reddine karar verilmiştir.

Çoğunluk görüşüne katılmayan ...; "TCK'nın 205. maddesinde 'Gerçek bir resmi belgeyi bozan, yok eden veya gizleyen kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Suçun kamu görevlisi tarafından işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.' şeklinde düzenleme yapılarak gerçek bir resmi belgenin hukuki sonuç doğurmasını engellemeye yönelik hareketler ile belgenin delil olma niteliğini ortadan kaldırmaya yönelik hareketler yaptırım altına alınarak belgelerin kanıt değerine olan kamu güveni korunmak istenmiştir.

Resmi belgeyi bozmak, yok etmek ve gizlemek fiilleri maddede seçimlik hareket olarak düzenlenmiş olup bu seçimlik hareketlerden birinin gerçekleşmesi ile suç oluşur, zararın oluşup oluşmadığı aranmaz. Zira zarar belgenin bozulması ile oluşmuştur. Suçun işlenmesi ile belge üzerinde tasarruf hakkı bulunan kişi bu hakkını kullanamaz hale gelmektedir.

Belgeyi bozma kavramı 11. CD uygulamalarında da özetle; '5327 sayılı TCK'nun 205. maddesindeki 'resmi belgeyi bozmak, yok etmek ya da gizlemek' suçunun oluşabilmesi için resmi bir belgenin içeriğindeki bilgilerin anlaşılmaz, kullanılamaz hâle getirilmekle birlikte maddi varlığına dokunulmaksızın ondan faydalanma olanağının imkansız hâle getirilmesi suretiyle bozulması veya belgenin maddi varlığına son verilerek yok edilmesi ya da belgenin bütünlüğüne dokunmaksızın hak sahibinin ondan yararlanmasını engelleyecek şekilde gizlenmesi gerekmektedir. Failin bir belgeyi ortadan kaldırmak, bozmak veya gizlemekle elde etmek istediği sonuç, hak sahibinin o

belgeden yararlanmasını engellemekten ibarettir. Nitekim, belge ortadan kalkınca veya bozulunca bu yararlanma olanağı kalmayacağından failin elde etmek istediği sonuç da gerçekleşecektir. Gerçek belgenin aslı ortadan kaldırılarak veya bozularak sonuç elde edildiğinde suç da tamamlanmış olur. Belgenin bozulması, yok edilmesi veya gizlenmesinin amacı hak sahibinin suça konu belgeden yararlanmasının önlenmesidir. Diğer bir anlatımla anılan suç, hak sahibinin o belgeden yararlanmasını engellemek amacıyla kanıt değeri taşıyan belgelerin ortadan kaldırılması bozulması ya da gizlenmesi suretiyle oluşacaktır. Belge üzerinde tasarruf yetkisi bulunan bir kimsenin belgeyi bozması, yok etmesi veya gizlemesi halinde ise hak sahibinin suça konu belgeden yararlanmasının engellenmesi söz konusu olmadığından TCK'nun 205. maddesindeki suç da gerçekleşmeyecektir.' şeklinde yansımaktadır.

Belgenin bozulması, yok edilmesi veya gizlenmesinin amacı hak sahibinin suça konu belgeden yararlanmasının önlenmesidir. Diğer bir anlatımla anılan suç, hak sahibinin o belgeden yararlanmasını engellemek amacıyla kanıt değeri taşıyan belgelerin ortadan kaldırılması bozulması ya da gizlenmesi suretiyle oluşacaktır.

Nitekim bu düşünce CGK 14.11.2017 tarih ve 2017/866 Esas, 2017/466 kararına da 'Resmi belgeyi bozmak; belgenin maddi varlığına dokunulmaksızın, içeriğindeki bilgilerin anlaşılamaz, kullanılamaz hâle getirilmesi suretiyle belgeden faydalanma imkânının ortadan kaldırılması, başka bir deyişle belgenin delil değerini bozan davranışlarda bulunulmasıdır. Örneğin, resmi bir belgenin üzerindeki bazı bilgilerin silinmesi, boyanması, belgenin maddi olarak okunamaz hâle getirilmesi gibi durumlarda bozmadan söz edilir. Resmi belgeyi bozma eyleminde, belgedeki kanıt niteliğinin kısmen veya tamamen örtülmesi, perdelenmesi amaçlanmaktadır.' şeklinde yansımış,

Dokrinde de; 'Resmi belgeyi bozmak, yok etmek veya gizlemek suçunda failin amacı, belgenin kullanılmasını önlemektir. Suçun oluşması için, resmi belgeyi bozma, yok etme veya gizleme eylemlerinin belgenin kanıt niteliğini etkilemesi, kısmen de olsa belgenin kullanımını önlemesi gerekir.' şeklinde görüşlere yer verilmiştir. (Osman Yaşar-Hasan Tahsin Gökcan-Mustafa Artuç, Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, 2. Baskı, 5. Cilt, Adalet Yayınevi, Ankara, 2014, s.6291 -6292) şeklinde görüşlere yer verilmiştir.

Yukarıda yer verilen bütün bu düşünceler manevi unsuru önemsemektedir. 205. maddesinde düzenlenen suçun manevi unsuru ise belgenin delil olma özelliğini ortadan kaldırma kastı olup fail hak sahibinin belgeden yararlanma olanağını ortadan kaldırmayı istemelidir.

Madde de düzenlenen bozma seçimlik hareketi ile resmi belgede sahtecilik suçunun düzenlendiği 204. maddesinde yer alan değiştirme seçimlik hareketinin zaman zaman örtüştüğü düşünülebilir ise de 205. maddesinde düzenlenen bozma seçimlik hareketini gerçekleştiren fail hak sahibinin belgeden yararlanmasını engelleme iradesi/kastı ile hareket etmekte 204. maddesinde düzenlenen değiştirme seçimlik hareketini gerçekleştiren fail ise değiştirdiği belgeyi kendisi kullanmak istemektedir.

'Aksi sabit olmayan savunmaya göre sanığın, yolda bulduğu şikâyetçiye ait nüfus cüzdanındaki fotoğrafı söküp yerine kendi fotoğrafını yapıştırarak kimliğini gizlemek amacıyla kullandığı, gözaltına alındığında yapılan üst araması sonucu bu cüzdanın ele geçirildiği, söz konusu nüfus

cüzdanı üzerindeki değişikliğin ilk bakışta ve kolaylıkla anlaşılması nedeniyle aldatıcılık özelliği bulunmadığından TCK'nın 204. maddesinde düzenlenen resmi belgede sahtecilik suçunun unsurlarının oluşmadığı; .... şikâyetçinin artık nüfus cüzdanını kullanma imkânının bulunmadığı inancıyla kendi kimliğini gizlemek amacıyla bu cüzdanı tahrif eden sanığın, şikâyetçinin nüfus cüzdanından faydalanma olanağını ortadan kaldırma iradesi ile hareket etmediği, bu nedenle sözü edilen suçun unsurlarının da oluşmadığı kabul edilmelidir.' (CGK-14.11.2017-2017/866-2017/466)

'5237 sayılı TCK'nın 205. maddesinde düzenlenen 'resmi belgeyi bozmak, yok etmek veya gizlemek' suçunun, hak sahibinin o belgelerden yararlanmasını engellemek amacıyla kanıt değeri taşıyan belgelerin ortadan kaldırılması, bozulması ya da gizlenmesi suretiyle oluşacağı, sanığın ele geçirdiği, şikayetçiye ait sürücü belgesinin fotoğrafını kendi fotoğrafı ile değiştirerek kullandığı olayda bir hakkın kullanımının engellenmediği gibi, suçun konusunu oluşturan ve fotoğraf değişikliği yoluyla sahteleştirilen sürücü belgesinin hak sahibince talep halinde her zaman yenisi düzenlenebileceği cihetle belirtilen suçun unsurlarının oluşmadığı gözetilmeden sanığın beraati yerine yazılı şekilde mahkumiyetine karar verilmesi...' (11. CD-24/09/2014 - 2012/28839 - 2014/15656)

Yine fail gerçeğin meydana çıkmasını engellemek amacıyla belgeyi bozmuş, yok etmiş ya da gizlemiş ise eylem TCK'nın 281. maddesinde düzenlene suç delillerini yok etme, gizleme suçunu oluşturacaktır.

'Asliye Hukuk Mahkemesi ... olan sanığın, dosyaların rapora gönderilmeleri için ödenen bilirkişi ücretlerini harcayıp dosyaları duruşma salonuna saklamak ve dosyaların mahkemece akıbetlerinin sorulmasına ilişkin müzekkereleri yırtmaktan ibaret eyleminde, kastının hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilen zimmet suçunun açığa çıkmasını engellemek olduğu, bir başka anlatımla zimmet suçunun sübutuna ilişkin belgeleri gizleyip yok ettiği anlaşılmakla, sübut bulan eyleminin TCK'nın 281. maddesindeki suçu oluşturduğu gözetilmeden yazılı şekilde karar verilmesi' (11.CD-02.11.2015-2013/27399-2015/30447)

TCK'nın 205. maddesi gerekçesinde 'Gizleme olgusu, belgenin nezdinde bulunduğu kişiden ya da kurum veya kuruluştan çalınması suretiyle de gerçekleşebilir. Ancak bu durumda, hırsızlık suçundan değil, resmi belgenin gizlenmesi suçundan dolayı hüküm tesis edilmelidir.' şeklinde gerekçe belirtildiği düşünüldüğünde 'failin müştekinin rızası olmadan bina içinde bulunan çantasındaki nüfus cüzdanını kendisine yarar sağlamak maksadıyla bulunduğu yerden alması eylemi nitelikli hırsızlık' olarak nitelendirilirken (2.CD-07.07.2025- 2025/7467-2025/14054), failin nüfus cüzdanı ya da pasaportu sahibinin yararlanmasını engellemek kastı ile bulunduğu yerden alması ve gizlemeye devam etmesi halinde eylem resmi belgeyi gizleme fiili olarak değerlendirilecektir.

Yine zarar verme istek ve bilinci ile başkasına ait bir malın (ki bu nüfus cüzdanı ya da pasaport da olabilir) kısmen veya tamamen bozulması, yıkılması, tahrip edilmesi, yok edilmesi, kirletilmesi ya da kullanılmaz hale getirilmesi halinde ise TCK'nın 151. maddesinde düzenlenen mala zarar verme suçu oluşacaktır.

Somut olayda; ... otelinin işletmecisi olan sanığın yabancı uyruklu müşteki ... ...'nın otelde kalması için kayıt yapılmasını isteyen ... ile tartıştığı, müştekinin otelde kalmasını istemeyen sanığın kayıt yapmadığı, kayıt için kendisine uzatılan müştekiye ait pasaportu da tartışma ve kavga sırasında sinirlenerek yırtıp yere attığı, sanığın Pasaport sahibi ...'nin pasaporttan yararlanmasını engellemek kastı ile hareket etmediği, resmi belgeyi bozma kastı ile hareket etmeyen ancak bilerek ve isteyerek pasaportu yırtan sanığın eyleminin bu hâli ile mala zarar verme suçunu oluşturacağı, bu suçun takibinin de şikâyete bağlı olup müştekinin şikayetten vazgeçmiş bulunması nedeniyle mahkûmiyet hükmünün bozulması görüşünde olduğumdan sayın çoğunluğun eylemin resmi belgeyi bozma suçunu oluşturduğu görüşüne katılmıyorum." görüşüyle,

Ceza Genel Kurulu Üyesi ...; "Tartışma konusu özetle; otelde kalmak isteyen yabancı uyruklu müşteki ... ... otelde kalması için kayıt yapılmasını isteyen ... ile oteli işleten sanığın arasında çıkan tartışma sırasında olay yerinde bulunmayan ve tartışmanın tarafı olmayan müşteki ...'nin pasaportunun yırtılması şeklinde gerçekleştiği; olayda incelenmesi gereken konu sanığın eyleminin bir resmi belgeyi bozmak, yok etmek veya gizlemek suçunu mu yoksa mala zarar verme suçunu mu oluşturduğu değerlendirilip; sanığın eyleminin hangi kast altında hangi suça yönelik olduğu belirlenmelidir.
Türk Ceza Kanunu 4. bölümde kamu güvenine karşı işlenen suçlar bölümünde düzenlenen 205. maddesinde düzenlenen suç; belge sahibinin belgeden yararlanmasını engellemek amacıyla kanıt değerinin, niteliğini bozması, yok edilmesi halinde suç oluşacaktır. Belgelerin aynı şekilde yeniden üretilmesinin mümkün olduğu durumlarda resmi belgeyi bozmak, yok etmek veya gizleme suçu oluşmayacaktır. Bu konuda Yargıtay 11. Ceza Dairesinin yerleşik içtihatlarında düzenlenmiştir. (11. Ceza Dairesi 07.06.2016-2016/8041, 11. Ceza Dairesi 07.08.2020-2016/8406)

Ayrıca suçun vasfını belirleyen en temel unsur sanığın kastıdır. Kanunda düzenlenen eylemin hangi suça nüans olup olmadığını değerlendirirken sanığın kastı suçtan elde edilen amaç kanunun açık metni ve gerekçesi ile birlikte, atılı suçun TCK hangi bölümde düzenlenmiş olduğu ve eylemin gerçekleşme şekli değerlendirilmeden dava konusu olayın niteliği belirlenemez. Bu kapsamda dosyada müşteki olarak gösterilmiş ...'nin hazır bulunmadığı bir ortamda müşteki ile sanığın arasında çıkan başka bir konuya ilişkin tartışma sırasında öfkeyle müştekinin pasaportunun yırtılmasında sanığın amacının pasaport sahibinin pasaportunu bozmak, yok etmek veya gizlemek olmadığı aşikardır. Burada tartışılması gereken konu pasaportun ne amaçla yırtıldığı, pasaport sahibine ne tür zarar verdiği araştırılmalıdır.

Hukuki anlamda ve gerçek anlamda mal varlığı kişinin kendisine ait olduğu kaybolduğunda veya zayi olduğunda yerine koyulması için ekonomik bir zarara uğratıp uğratmadığı değerlendirilir, kişiyi zarara uğratmış ise o kişinin mal varlığından eksilmiş olduğu kabul edilmektedir. Tartışma konusu olaydaki pasaport olay yerinde bulunmayan üçüncü kişiye yenilenmesi için ekonomik bir kayıp oluşturan; pasaportun zayi olduğunda yenilenmesi için pasaport harcı, defter bedeli ve takip masrafı gibi ekonomik sonuçlar doğuran bir eksilmeye neden olacaktır.

Yukarıdaki açıklamalar ışığında, sanığın kastının ...'ye ait pasaporttan müştekinin kullanmasını engellemek veya kendi lehine bir hak durumu sağlamak amacı - kastı taşımamaktadır. Klasik anlamda resmi belgeyi bozmak, yok etmek veya gizlemek suçundan ispat aracı olan bir şirketin ve

kooperatifin genel kurul kararlarını veya önemli belgelerini bozmak, yok etmek ve gizlemek, tarafların alacaklarını veya borçlarını ispat aracı senet çek sözleşme gibi belgelerin bozulması, yok edilmesi veya gizlenmesi konusunun düzenlendiği TCK 205 maddesini burada uygulama olanağı olmadığından, sanığa ait yukarıda anlatılan şekilde müştekinin yerine koyması bir mal varlığı eksilmesine sebep olduğundan, tartışma konusu eylemin TCK'nın 151. maddesinde düzenlenen mala zarar verme suçu oluşturduğundan sayın çoğunluğun kararına katılmıyorum." görüşüyle,

Karşı oy kullanmışlardır.

Bu aşamada bir kısım Ceza Genel Kurulu Üyesince; sanığın resmî belgeyi bozma, yok etme veya gizleme eyleminin, teşebbüs aşamasında kalıp kalmadığının tartışılması gerektiğinin ileri sürülmesi üzerine bu husus da ayrıca değerlendirilmiştir.

2. Sanığın resmî belgeyi bozma, yok etme veya gizleme eyleminin, teşebbüs aşamasında kalıp kalmadığı:

A. Uyuşmazlık Konusuna İlişkin Açıklamalar

Resmî belgeyi bozma, yok etme veya gizleme suçunun icra hareketleri kısımlara bölünebildiğinden bu suça teşebbüs mümkündür.

Suçun tamamlandığından söz edilebilmesi için gerçekleştirilen hareketlerin, suçun konusunu oluşturan belgeyi kullanılamaz hâle getirmiş olması gerekir (Koca - Üzülmez, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 7. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2020, s.800).
Bozulan veya yok edilen ya da gizlenen belgeden yararlanma olanağı tamamen ortadan kaldırılmışsa suç tamamlanmış olur. Eyleme rağmen sonuca ulaşılamamış ve resmî belgeden faydalanma imkânı devam ediyorsa suç teşebbüs aşamasında kalmıştır. Belgenin yazısız ya da hüküm ifade etmesini engellemeyecek kısımlarının yırtılması veya hukuki hüküm ifade eden ve esaslı unsurları içeren bölümlerinin yırtılması hâlinde, belge parçalı olarak elde edilip kullanılabilecek durumda ise kalkışmanın varlığı kabul edilir (Kubilay Taşdemir, Belgelerde Sahtecilik Suçları, Ertem Basım Yayın Dağıtım, Ankara, 2013, s. 151).

Ceza Genel Kurulunun 28.09.1987 tarihli, 124-406 sayılı ve 01.12.1998 tarihli, 301-366 sayılı kararlarında da benzer şekilde resmî belgeyi bozma, yok etme veya gizleme suçunun teşebbüse elverişli olduğu anlatımlarına yer verilmiştir.

B. Hukuki Değerlendirme

29.12.2010 tarihli görgü tespit tutanağını düzenleyen polis memurlarının, tanık sıfatıyla verdikleri beyanlarından; suça konu pasaportun tamamen değil, birkaç sayfasının yırtılmış olduğu anlaşılmakta ise de pasaportun kullanım alanı ve özelliği dikkate alındığında; herhangi bir sayfasının yırtılması, tahrif edilmesi veya kazınması gibi hâllerde belge sahibinin bu belgeden faydalanma imkânının ortadan kalkacağı, yurda giriş ve yurt dışına çıkışlarda hüküm ifade etmeyeceği, geçerliliğini yitireceği, yırtılan kısımların birleştirilmesiyle de kullanılabilir hâle gelmeyeceği ve somut olayda pasaportu yırtılmış olan yabancı uyruklu suçtan zarar görenin, maruz kaldığı eylem akabinde karakolda ifade verebilmiş olmasının belgenin geçerliliğini

koruduğuna dair bir karine teşkil etmeyeceği cihetle; ulusal ve uluslararası mecrada pasaporta verilen önem göz önünde bulundurulduğunda, sanığın eylemiyle suça konu pasaportun kullanım alanındaki işlevini kaybetmesi, kullanılamaz hâle gelmiş olması nedeniyle sanığa müsnet resmî belgeyi bozma, yok etme veya gizleme suçunun teşebbüs aşamasında kalmadığı, tamamlandığı kabul edilmelidir.

Bu itibarla, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı itirazının reddine karar verilmelidir.

Çoğunluk görüşüne katılmayan ...; "TCK'nın 205. maddesinde düzenlenen suça teşebbüs mümkündür. Resmi belgeden yararlanma olanağı tamamen ortadan kaldırılmışsa suç tamamlanmış olur. Eyleme rağmen belgeden yararlanma olanağı devam ediyor ya da bozulan belgenin kanıt olma özelliği devam ediyorsa suç teşebbüs aşamasında kalacaktır.

'O belge için aranan asgari biçimsel koşulları taşıyan geçerli bir resmi belge olup olmadığı saptanarak, geçerli bir resmi belge olduğunun kabulü halinde, ele geçen parçalarının bir araya getirilip yapıştırıldığında bu belgeden yararlanma olanağının bulunması halinde eylemin teşebbüs aşamasında kalacağı aksi halde sanığın suçunun tamamlanmış olacağı gözetilmeden eksik inceleme ile yazılı şekilde karar verilmesi,' (11.CD-08.02.2016- 2014/11543 - 2016/ 830)

'Mahkumiyet hükmünün konusunu teşkil eden ve sanık tarafından yırtılan haciz tutanağı parçaları üzerinde heyetimizce yapılan gözlem sonucunda yırtılan parçaların birleştirildiğinde belgenin geçerliliğini koruduğunun anlaşılması karşısında suçun teşebbüs aşamasında kaldığı gözetilmeden yazılı şekilde hüküm kurulması,' (11.CD-07.06.2016-2016/8041 -2016/5271)

'Suça konu genel kredi taahhütnamesi'nin duruşmaya getirilerek incelenmesi ve yırtılan parçalarının birleştirilmesi durumunda belgeden yararlanma olanağının bulunduğunun ve belgenin hukuki geçerliliğini koruduğunun anlaşılması hâlinde, sanığın eyleminin teşebbüs aşamasında kalacağı gözetilmeden eksik inceleme ile mahkûmiyet hükmü kurulması,' (11.CD-28/09/2020-2019/8406-2020/5033)
Özetle belirtmek gerekir ise hak sahibinin belgeden yararlanma olanağı devam ediyor, ya da bozulan belgenin delil olma özelliği devam ediyor ise eylem teşebbüs aşamasında kalmış olur.

Görgü tespit tutanağında, suça konu pasaportun yırtılmış ve parçalara ayrılmış olarak tarafımızdan görülmüştür şeklinde tutanak düzenlendiği, 27.06.2011 tarihli duruşma sırasında tanık olarak beyanı alınan polis memuru ... beyanında 'Hatırladığım kadarıyla pasaport tamamen yırtılmamıştı içinde bulunan yaprakların bir kısmı yırtılmıştı.' yine 08.07.2011 tarihli duruşma sırasında tanık olarak beyanı alınan polis memuru... beyanında 'Pasaportun birkaç sayfasının yırtık olduğunu gördük, ancak pasaport bu haliyle kullanılamazdı.' şeklinde beyanda bulunduğu;

Buna karşın Ardahan Polis Merkezi Amirliğinde 29.12.2010 günü ifade sahibi olarak beyanı alınan müşteki ...'nin kimliği; yırtılıp yere atılan Pasaport bilgileri ve numarasına göre tespit edilip ifade sahibi olarak beyanının alındığı ve yine dosya arasında bulunan pasaport fotokopisinde de fotoğraf ve kimlik bilgilerinin bulunduğu sayfanın yırtılmadığı ve delil olmaya devam ettiği de dikkate alındığında;

Esasen bir ülkenin resmi makamları tarafından verilen ve sahiplerine o ülkenin sınırlarını geçme yetkisi veren belge olarak nitelendirilen pasaport uluslararası kabul edilen bir tür kimlik belgesi olup yalnızca havalimanlarında ya da ülke sınırlarında kullanılan bir belge olmayıp kimliğin ispat edilmesi gereken her durumda delil olarak kullanılabilir. Nitekim somut olayda da yırtılmış dahi olsa suça konu pasaportun pasaport numarası, fotoğraf ve kimlik bilgilerinin yer aldığı bölümün bozulmadığı, yok edilemediği, delil olma özelliğinin devam ettiği ve ifade alma işlemi sırasında da kullanıldığı anlaşılmaktadır.

Kanaatimizce eylem teşebbüs aşamasında kalmış gözükmekte ise de maddi gerçeğin kuşkuya yer vermeyecek şekilde belirlenebilmesi için suça konu pasaportun duruşmaya getirilerek incelenmesi ve yırtılan parçalarının birleştirilmesi durumunda belgeden yararlanma olanağının bulunduğunun ve belgenin hukuki geçerliliğini ya da delil olma özelliğini koruduğunun anlaşılması hâlinde, sanığın eyleminin teşebbüs aşamasında kalacağı gözetilerek eksik araştırma ile kurulan hükmün bozulması gerektiği " düşüncesiyle karşı oy kullanmıştır.

VI. KARAR

Açıklanan nedenlerle;

1- Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı itirazının REDDİNE,

2- Dosyanın, mahalline gönderilmek üzere Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına TEVDİİNE, 26.11.2025 tarihinde yapılan müzakerede her iki uyuşmazlık konusu yönünden de oy çokluğuyla karar verildi.